

Изборном већу Филолошког факултета
Београд

Изабрани одлуком Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду од 27.06.2012. у Комисију за избор у звање редовног професора за наставно-научну област Нидерландистика – холандска и фламанска књижевност, част нам је да, након прегледа свих докумената, поднесемо Изборном већу Филолошког факултета следећи

ИЗВЕШТАЈ

Једини пријављени кандидат на конкурс (објављен у листу Политика бр. 35431 од 29.6.2012) за избор у звање редовног професора је др Јелица Новаковић-Лопушина, рођена 01.06.1955. Из приложене биографије се може видети да је дипломирала (1976), магистрирала (1994) и докторирала (1998) на Филолошком факултету у Београду, на Катедри за германистику. Ужа специјалност јој је нидерландистика. Кандидаткиња је добитница значајне награде фламанског ПЕН-а, члан је више научних редакција међународних научних часописа из домена нидерландистике, оснивач је и главни уредник јединог српског часописа за холандску и фламанску књижевност и културу. Оснивач је Лектората за низоземски језик (1987) а од 2002. је шеф Групе за низоземске студије при Катедри за Германистику Филолошког факултета у Београду.

Од значајнијих биографских података од последњег избора у звање ванредног професора треба споменути да је кандидаткиња захваљујући свом реномеу у међународној нидерландистици добила организацију регионалног скупа нидерландиста (мај 2011) и да је 2010. године са Низоземском језичког унијом склопила уговор о изради великог српско-холандског речника. Пројекат је у међувремену успешно приведен крају и очекује се да ће речник до краја септембра 2012. бити предат у штампу.

Кандидаткиња од 2012. учествује у још једном међународном пројекту који и.о. финасирају холандска и фламанска влада а тиче се културног трансфера путем превода књижевности (*Het is niet onopgemerkt gebleven. An International Network Studying the Circulation of Dutch Literature - CODL*).

Године 2011. кандидаткиња је изабрана за члана редакције а јуна 2012. именована за члана уредничког савета међународног научног часописа *Comparatieve Neerlandistiek* (<https://comenius.ned.univie.ac.at/cn> ISSN: 2211-3959)

Кандидаткиња је поднела на увид импозантан списак радова и активности. С обзиром да се ради о избору у највише звање, осврнућемо се најпре само на најзначајније радове до избора у навредног професора (за остале библиографске јединице видети комплетан списак радова):

Gramatika holandskog jezika. Beograd: Zavod za udžbenike, 1988

Ова публикација представља први научни допринос проучавању језика који је код нас познат под називом холандски али који се у научним круговима назива низоземским зато што обухвата читаво подручје Низоземља, укључујући и Фландрију тј. северни део Краљевине Белгије. У другом издању назив је због тога и промењен у *Граматика низоземског језика* (Плато, 1994). Овај уџбеник представља прву примену зависностијалног модела на холандски односно низоземски језик.

Bazični nizozemsko-srpskohrvatski rečnik. Beograd: Luta, 1993; Bazični srpskohrvatsko-nizozemski rečnik. Beograd: Plato, 1994

Овај базични речник представља пионирски лексиколошки и лексикографски подухват који тек ове године, дакле двадесетак година касније, добија достојну конкуренцију окончањем великог међународног речничког пројекта у којем је кандидаткиња учествовала као руководица српске редакције. О значају овог првог, базичног речника сведочи предговор *Низоземско словенског словарa* ауторке Аните Сребник (2007: VIII) у којем се она са захвалношћу осврће на узор који је нашла у речнику Јелице Новаковић-Лопушине. О значају Базичног речника писала је и проф. др Магдалена Кох (Универзитет у Вроцлаву) у својој рецензији у међународном часопису *Neerlandica Extra Muros* (М. Koch: „J. Novaković-Lopušina, Basiswoordenboek Nederlands-Servokroatisch, deel 1, Beograd 1993; Srpskohrvatsko-nizozemski bazični rečnik, deel 2, Beograd 1994“. In: *Neerlandica Extra Muros* XXXIII, 2, mei 1995, s. 63-64).

Gelukkig is wie bijtijds waanzinnig wordt. /Blago onom ko rano poludi/ Lannoo & Contact. 1999

Овај литерарни дневник, писан на холандском током бомбардовања и објављиван најпре свакодневно на Првом програму холандског радија а онда и као фељтон у најтиражнијем фламанском дневном листу *De Standaard* донео је кандидаткињи највише литерарно признање: двогодишњу награду фламанског огранка П.Е.Н.-а. У образложењу награде наведено је да се поред изузетног литерарног квалитета награђује и целокупни ангажман ауторке на успостављању мостова разумевања и културне размене у време разарања и престанка комуникације. Ова књига оставила је великог трага, како у медијима (о чему сведоче многобројни цитати, коментари и линкови на интернету) тако и у уметности и допринела је у великој мери кориговању слике о Србији и Србима у јавном мњењу. На основу овог дневника направљена је мултимедијална позоришна представа која је имала 7 извођења у најзначајнијим културним центрима Фландрије, а инспирисала је и бројне уметнике, између осталог познате песнике Лика Хривеа, Инес Ван Де Кастеле и Франса Франсара. О значају овог дела сведочи и индекс цитираности.

Srbi i jugoistočna Evropa u nizozemskim izvorima do 1918. Beograd: Revision/Luterazmo, 1999.

Дисертација кандидаткиње, одбрањена 1998. година објављена је наредне 1999. И овде је реч о пионирском подухвату мапирања слике Срба и српских земаља на основу холандских и фламанских извора. О значају овог имаголошког рада за историју културних веза писала је и.о. професорка Вроцлавског универзитета, др. Магда Кох (М. Koch: „De Serviërs in Nederlandse en Vlaamse ogen - J. Novaković-Lopušina, Srbi i jugoistočna Evropa u nizozemskim izvorima do 1918, Beograd 1999“. *Ons Erfdeel. Algemeen-Nederlandstweemaandelijks cultureel tijdschrift*, 2 maart-april 2000, s.300-301).

Leksikon holandske i flamanske književnosti. Beograd: Partenon, 2005

Овај лексикон представља прво исцрпно упознавање наше јавности са биографијама и библиографијама (укључујући и библиографију превода на српски) холандских и фламанских аутора од краја 19. века до почетка 21. века. Објављивање овог капиталног дела потпомогао је Холандски фонд за литерарну продукцију и преводилаштво

Од унапређења у ванредног професора 2005. године кандидаткиња је објавила следеће радове:

2005

“Југославија у холандским bedekerima tridesetih godina 20. veka”. U: *Sa bedekerom po jugoistočnoj Evropi*. Đorđe S. Kostić (red.), Beograd, 2005, 195-217 (P 65)

»Herkenning en ontdekking« /«Prepoznavanje i otkrivanje«/. U: *Culturele identiteit in het Nieuwe Europa*. Zofia Klimaszewska (red.), Warszawa, 2005, 143-149 (P 53)

2006

»Onderweg op de ongerepte Balkan. Nederlandse observaties van Joegoslavië in de jaren dertig« /Na putu po netaknutom Balkanu. Holandski opisi Jugoslavije tridesetih godina/. U: *Donau. Tijdschrift over Zuidoost-Europa*, 2006/1 (P 52)

2007

»Jezelf blijven of jezelf worden. Literaire keuzes in de adolescenten identiteitsqueeste«./Ostati ili postati svoj. Literarni izbori u adolescentnoj potrazi za identitetom/. U: *Volwassen worden*. Irena B. Kalla & Bożena Czarnecka (red.). Wrocław, 2007 (157-164) (P 21)

»Gelieve de kunstenaars niet in de billen te knijpen« /Ne pipaj umetnicu/. (koautorstvo sa Svenom Peetersom). U: *Donau. Tijdschrift over Zuidoost-Europa*, 2007/3, 69-73 (P 52)

2008

»Tussen balkanisme en oriëntalisme: Emants over Bosnië en Herzegovina« /Između balkanizma i orijentalizma: Emants o Bosni i Hercegovini/. U: *Werkwinkel*. Poznań, 3 (1) 2008, p. 31-44 (P 51a)

2009

»Dit is een huis, een vaderland'. De kroeg als plaats en ruimte.« /'Ovo je kuća, otadžbina'. Kafana kao prostor i mesto«/. U: Zdenka Hrnčirová, Ellen Krol, Kees Mercks, Jan Pekelder en Jesse Ultzen (red.), *Praagse Perspectieven 5. Handelingen van het Regionaal Colloquium Neerlandicum van Midden-Europa aan de Karelsuniversiteit te Praag op 20, 21 en 22 september 2007, speciaal nummer*. Praag: Universitaire pers, 2009, p. 405-420. (P 54)

»De Bosatlas van Nederland. Groningen, Wolters-Noordhoff, 2007«/. In: *Internationale Neerlandistiek*, jaargang 47/1, 2009, p. 66-69 (recenzija) (P 22)

»Nederlands in Belgrado«. /Holandski u Beogradu/. U: *VakTaal*. LVVN, Amsterdam, 22ste jrg. Nr 1-2009, p. 9 (P 23)

“Eickmans, Heinz & Jörg Engelbrecht, 2008. *Blick gen Westen. Deutsche Sichtweisen auf die Niederlande und Flandern*”. U: *Internationale Neerlandistiek*, 47. jrg, Nr 3, 85-86 (recenzija) (P 22)

Kersvers. Bloemlezing moderne Nederlandstalige poëzie /Pregled savremene holandske i flamanske poezije/. (u ko-autorstvu sa Barbara Kalla & Adrienn Diossi). Budapest: Karoli Gaspar Reformatus Egyetem, 2009 (P 21)

Plava knjiga. Het blonde boekje. Contrastieve oefengrammatica Nederlands voor Servischtaligen. (koautorstvo) Beograd: ARIUS, 2009 (P 22)

2010

"Bruggen tussen wereldbeelden" / "Mostovi između vizija". U: Jane Fenoulhet & Jan Renkema (red.), *LAGE LANDEN STUDIES. 1 Internationale neerlandistiek: een vak in beweging*. Gent: Academia Press, 2010, p. 95-122 (P 53)

"Književnost holandskih Kariba". U: *Studije umetnosti i kulture, Časopis Muzeja afričke umetnosti / Afrika – Studies in Art and Culture, Journal of the Museum of African Art* 1: 29-40. (P 61)

"Književnost holandskih Kariba". broj/number 1: *Afrika – Studije umetnosti i kulture, Časopis Muzeja afričke umetnosti / Afrika – Studies in Art and Culture, Journal of the Museum of African Art* 29-40. Electronic document, http://museumofafricanart.org/images/magazine/ASKUMAU_no01_2009.pdf

"Zuidslavische enthousiastelingen" / Južnoslovenske entuzijaste/. U: Hüning, Matthias; Jan Konst & Tanja Holzhey (red.): *Neerlandistiek in Europa. Bijdragen tot de geschiedenis van de universitaire neerlandistiek buiten Nederland en Vlaanderen*. In samenwerking met Guy Janssens, Stefan Kiedron & Roel Vismans. Münster, New York, München, Berlin: Waxmann (Niederlande-Studien, 49), 2010, p. 277-292 (P 21)

2011

"Het kind is de vader van de man (in het zwart)". Recensie van Wiel Kusters' *Pierre Kemp. Een leven*. In: *Internationale Neerlandistiek*, 49. jrg. Nr 1, 78-80 (P 22)

"Moderne Nederlandse poëzie en de oorlogen in voormalig Joegoslavië" / Savremena holandska i flamanska poezija i ratovi u bivšoj Jugoslaviji/. In: *Werkwinkel*, vol. 6 (2), Poznań, 2011, p. 11-32 (P 51a)

Cvetković, Mirko, Radovan Lučić & Jelica Novaković-Lopušina. »Jednim udarcem dvije muhe. Opis projekta 'Hrvatsko-nizozemski rječnik i srpsko-nizozemski rečnik'«. U: *Südslavistik Online. Zeitschrift für südslavische Sprachen, Literaturen und Kulturen*. 2011, p. 7-31 <http://www.suedslavistik-online.de/> (P 52)

2012

Pregled holandske i flamanske književnost. 1. deo. Beograd: Arius, 2012 (P13)

Klimop. Bloemlezing moderne Nederlandstalige poëzie van de eerste helft van de twintigste eeuw / Holandska i flamanska poezija prve polovine 20. veka/. Beograd: Arius, 2012 (P 12)

»De gidscanon van een gidsland«. In: *Jubileumnummer Internationale neerlandistiek*. 50. jrg. nr 2, p. 136-138 (P 52)

У припреми:

"De Nederlanden bekeken door de Servische reisbril". U: Dieter De Bruyn, Carl De Strycker, Kris Van Heuckelom (ed.). *Midden-Europa & De Nederlanden*. Brussel (у штампи) (P 21)

Niske zemlje – visoke gore. Zbornik radova sa Regionalnog kongresa nederlandista održanog maja 2011. godine u Beogradu. (у припреми за новембар 2012)

Српско-холандски речник. Амстердам: Пегасус (у припреми за јесен 2012)

Nizozemsko-srpske literarne veze. Beograd: Arius (у припреми за 2013)

У даљем тексту осврнућемо се нешто подробније на оне најзначајније објављене након избора у звање ванредног професора:

»Tussen balkanisme en oriëntalisme: Emants over Bosnië en Herzegovina« /Između balkanizma i orijentalizma: Emants o Bosni i Hercegovini/. U: *Werkwinkel*. Poznan, 3 (1) 2008, p. 31-44

У научном часопису А-рејтинга кандидаткиња је објавила запажен чланак из области имагологије. У питању је анализа путописа чувеног холандског натуралистичког писца Емантса о Босни. Овим радом кандидаткиња је продубила своја раније истраживања о слици југоисточне Европе у низоземским изворима и осветлила је са становишта теорија о колонијалној и постколонијалној стереотипији.

Kersvers. Bloemlezing moderne Nederlandstalige poëzie /Pregled savremene holandske i flamanske poezije/. (u ko-autorstvu sa Barbara Kalla & Adrienn Diossi). Budapest: Karoli Gaspar Reformatus Egyetem, 2009

Као учесница у међународном пројекту под покровитељством Низоземске језичке уније кандидаткиња је заједно са ко-ауторкама са Карољи-Гаспар- универзитета у Будимпешти и универзитета у Вроцлаву дала велики допринос значајној монографији о савременој холандској и фламанској поезији. О овом обимном и обухватном делу су се веома похвално изразили најзначајнији холандски и фламански историчари књижевности (и.о. проф. др Хуго Бремс) , што се може видети из њихових рецензија.

„Bruggen tussen wereldbeelden" /"Mostovi između vizija"/. U: Jane Fenoulhet & Jan Renkema (red.), *LAGE LANDEN STUDIES. 1 Internationale neerlandistiek: een vak in beweging*. Gent: Academia Press, 2010, p. 95-122

Интегрално објављено пленарно предавање које је кандидаткиња одржала на Међународном конгресу недерландиста представља пионирски рад о утицају холандске и фламанске културе на српску. У питању су утицаји на књижевно и ликовно стваралаштво, преводилаштво, науку, друштвену теорију и праксу као и на јавно мњење.

“Zuidslavische enthousiastelingen” /Južnoslovenske entuzijaste/. U: Hüning, Matthias; Jan Konst & Tanja Holzhey (red.): *Neerlandistiek in Europa. Bijdragen tot de geschiedenis van de universitaire neerlandistiek buiten Nederland en Vlaanderen. In samenwerking met Guy Janssens, Stefan Kiedron & Roel Vismans. Münster, New York, München, Berlin: Waxmann (Niederlande-Studien, 49), 2010, p. 277-292*

Овај рад, такође из домена културних веза, представља значајан допринос проучавању историјата српског преводилаштва. Први пут је дат приказ историјата превођења холандске и фламанске књижевности на српски, од првог објављеног превода средином деветнаестог века до данашњих дана. Осветљени су ликови преводилаца као и рецепција превода

“Moderne Nederlandse poëzie en de oorlogen in voormalig Joegoslavië” /Savremena holandska i flamanska poezija i ratovi u bivšoj Jugoslaviji/. In: *Werkwinkel*, vol. 6 (2), Poznan, 2011, p. 11-32

Својим истраживањима на пољу имагологије, кандидаткиња је знатно допринела ублажавању предрасуда насталих током деведесетих. У овом изузетном раду објављеном у тематском броју престижног међународног часописа А-рејтинга ауторка је прикупила и анализирала савремену холандску поезију која за тему има рат на просторима бивше Југославије. Највећи значај овог рада је што показује да је холандска и фламанска интелектуална елита била далеко критичнија према ставу званичне политике и медија током рата на тлу бивше Југославије него што је то нашој јавности познато.

Pregled holandske i flamanske književnost. 1. deo. Beograd: Arius, 2012

Ова монографија прва је од планирана три дела која треба да дају приказ целокупног литерарног стваралаштва Низоземља од најранијих дела до данашњих дана. Књижевни правци и аутори представљени су на основу свог места у литерарном канону али и на основу сродности са светским и српским литерарним кретањима. Највећи допринос представљају преводи поезије и прозних одломака, што у великој мери олакшава упознавање са књижевним стваралаштвом које је досад било неприступачно због малог броја превода. Захваљујући пионирском значају овог дела, Холандски фонд за литерарну продукцију и преводилаштво потпомогао је ову публикацију.

Klimop. Bloemlezing moderne Nederlandstalige poëzie van de eerste helft van de twintigste eeuw /Holandska i flamanska poezija prve polovine 20. veka/. Beograd: Arius, 2012

Ова монографија о холандској и фламанској поезији прве половине двадесетог века представља допуну раније објављеном делу (*Kersvers*, 2009) које покрива савремену поезије друге половине двадесетог века. Студентима недерландистике код нас али и у свету сада стоји на располагању аотирани преглед холандске и фламанске поезије читавог двадесетог века. Књига је представљена током семинара ка Универзитету у Вроцлаву и наишла је на одличан пријем тако да се разматра још једно издање са проширеним обимом под покровитељством Низоземске језичке уније.

Међународни пројекат израде српско-холандског-српског и хрватско-холандско-хрватског речника.

Захваљујући сарадњи са Универзитетима у Амстердаму и Загребу кандидаткиња је именована за шефа српске редакције српско-холандско-српског речника. Средином 2012. завршен је рад на српско-холандском смеру речника са преко 35000 одредница тј **95 ауторских табака**. Овај пројекат уживао је финансијску подршку Низоземске језичке уније и амбасаде Краљевине Холандије у Београду. Излазак из штампе (код амстердамског издавача *Pegasus*) очекује се крајем 2012. године. (Р 66)

Списак гостовања, предавања и учешћа на конгресима (најчешће са рефератом) такође је импозантан: укупно 76 за 25 година (што је у просеку три годишње). Кандидаткиња је такође члан неколико редакција међународних научних часописа.

Од осталих достигнућа кандидаткиње треба свакако истаћи њено преводилаштво. Као оснивач и главни уредник годишњака Еразмо и као сјајан преводилац са и на холандски (члан Удружења књижевних преводилаца, члан Удружења научних и стручних преводилаца) кандидаткиња је дала непроцењив допринос низоземско-српским културним везама.

Оцена научноистраживачког рада колегинице Новаковић-Лопушине може се изразити следећим коефицијентима:

$$P10 + P20 + P50 + P61 + P62 = 12 + 15 + 0 + 35 + 2 + 0 = 64$$

$$P10 + P20 + P50 + P61 = 12 + 15 + 35 + 0 = 64$$

$$P63-66 + P70 = 95,5 + 0 = 95,5 = 95,5$$

Укупним збиром од **159,5** бодова од избора у звање ванредног професора кандидаткиња већ одавно испуњава неопходне услове за избор у звање редовног професора.

На крају треба додати и то да се кандидаткиња својим педагошким радом побринула за подмлађивање научног кадра: у међувремену је под њеним менторством магистрирало 5 недерландиста а четворо их тренутно прати докторске студије. С обзиром да је Група за низоземске студије основана тек пре 10 година, то се може сматрати изузетним успехом који гарантује континуитет ове научне дисциплине код нас.

На основу биографских података и прегледа приложених радова након избора у ванредног професора (2 монографије, 19 објављених радова, 2 међународна пројекта) као и на основу радова који су у припреми и чије се објављивање очекује у овој години Комисија је мишљења да др Јелица Новаковић-Лопушина као утемељитељка српске недерландистике и као оснивач и дугогодишњи руководилац Групе за низоземске студије поседује све неопходне научне, стручне и организационе квалитете, те са посебним задовољством предлаже Изборном већу Филолошког факултета њено унапређење у звање редног професора.

У Београд, 16.07.2012.

Чланови комисија:

проф. др Слободан Грубачић

проф. др Смиља Срдих

проф. др Ђорђе Костић